

Prosztata-specifikus antigén (PSA):
Miért kell vizsgálni?

Tartalomjegyzék

A prosztata leírása és szerepe	3
Mi a prosztata-specifikus antigén (PSA)?	3
Mi a PSA-vizsgálat?	3
Kinél kell elvégezni a PSA-vizsgálatot?	3
Mik a vérben mért PSA-szint emelkedésének okai?	4
A prosztata jóindulatú megnagyobbodása.....	4
Krónikus prosztatafájdalom-szindróma.....	4
Prosztatagyulladás.....	4
Húgyúti fertőzés.....	4
Prosztata stimulációs kezelés.....	4
Gyógyszerek.....	4
Mi történik a PSA-vizsgálat során?	4
Vérvizsgálat.....	4
Prosztatavizsgálat.....	4
Kell-e PSA-vizsgálatot végeztetnem?	4
Lehetséges előnyök.....	5
Lehetséges hátrányok.....	5
Kérhetek rendszeres PSA-vizsgálatot?	5
Összefoglalás.....	5
Jegyzetek és kérdések	6

Ezt az ismertetőfüzetet az Európai Urológusok Szövetsége Betegtájékoztatási Munkacsoportja készítette. Az ismertető általános információkat tartalmaz a prosztatarák felismeréséről, és nem helyettesíti az egyéni orvosi vizsgálatot.

Az ismertetőben döntést támogató eszközöket is talál, amelyek segítenek eldönteni, hogy elkezdje-e vagy sem a betegség korai felismerését szakorvosi vizsgálat igénylésével. Az eszközök egyike sem pótolja az orvosi vizsgálatot. Beszéljen orvosával a prosztatarák korai felismerésének előnyeiről és hátrányairól, mielőtt eldöntené, hogy szeretné-e elvégeztetni a vizsgálatot.

Ha egyéni egészségi állapotával kapcsolatban bármilyen konkrét kérdése van, forduljon orvosához vagy más egészségügyi szakemberhez!

Ezt a fordítást a Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézetének hallgatói készítették szakfordítói projekt munka keretében.

A fordítás a Magyar Urológiai Társaság megbízásából készült.

Szerző

Dr. Selçuk Sarikaya, Ankara, Törökország

Szaklektorok:

Dr. Mark Behrendt, Utrecht (NL) Mr. Phil Cornford, Liverpool (UK) Ms. Franziska Geese, Bern (CH)
Prof. Nicolas Mottet, Saint-Etienne (FR) Dr. Ricardo Pereira E Silva, Lissabon (PT) Prof. Monique Roobol, Rotterdam (NL)
Prof. Dr. Hendrik Van Poppel, Löwen (BE)
Mr. André Deschamps [Europa Uomo], Antwerpen (BE) Mr. John Dowling [Europa Uomo], Dublin (IE)

A prosztatarák diagnózisának és kezelésének részleteit elolvashatja ezen a honlapon: <https://patients.uroweb.org/cancers/prostate-cancer>

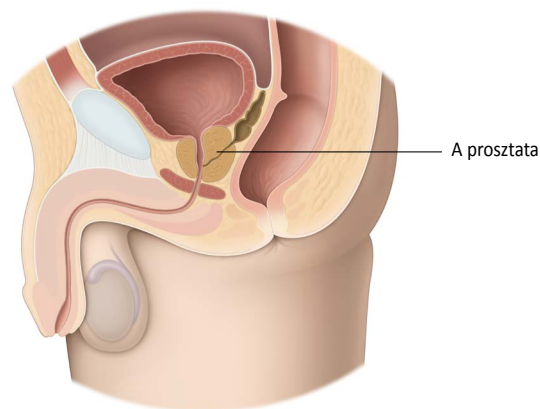
Az angol szöveg utolsó ellenőrzésének dátuma: 2021. április. Az ismertető közérthetőségét laikus betegek csoportja véleményezte.

A prosztata leírása és szerepe

A prosztata, más néven dűlmirigy, a férfi szaporító szervrendszer része. A nagyjából gesztenye méretű mirigy a húgyhólyagból a vizeletet elvezető húgycső körül helyezkedik el.

A prosztata sűrű fehér folyadékot termel, amely a herékből származó spermiumokkal keveredve alkotja az ondót. A prosztata termeli azt a **fehérjét** is, amelyet prosztata-specifikus **antigénnek** (PSA) nevezünk. A PSA csökkenti az ondófolyadék sűrűségét, így az hígabb és folyékonyabb lesz.

©2018 patients.uroweb ALL RIGHTS RESERVED

Normál méretű prosztata

Mi a prosztata-specifikus antigén (PSA)?

A prosztata-specifikus antigént, röviden a PSA-t a prosztata sejtjei termelik. Normális körülmények között kis mennyiségű PSA kerül a vérbe, és ez a mennyiség az életkor előrehaladtával növekszik, mivel a prosztata is megnő. A PSA-szint kimutatható a vérben vizeletfertőzés esetén, de prosztatarák jele is lehet.

Mi a PSA-vizsgálat?

A PSA-vizsgálat egyszerű vérvizsgálat, amely a vérben lévő PSA-fehérje szintjét méri.

A magas PSA-szint nem feltétlenül jelent prosztatarákot, de a prosztatarák kizárása érdekében további vizsgálatokat kell végezni.

Kinél kell elvégezni a PSA-vizsgálatot?

Ha Ön férfi, transz nő vagy férfinak született bináris személy és elmúlt 50 éves, beszélje meg orvosával a PSA-vizsgálat elvégzésének szükségességét. Az általános egészségügyi felmérés részeként is végezhetnek PSA-vizsgálatot.

Akkor is beszélhet orvosával a PSA-teszt elvégzéséről, ha Ön 50 év alatti, de olyan **kockázati tényezőkkel** rendelkezik, amelyekről ismert, hogy növelik a prosztatarák kialakulásának esélyét.

Fehérje

A fehérjék a szervezet minden sejtjében megtalálhatóak.

Antigén

Az antigén általában olyan anyag, amely az immunrendszert antitestek termelésére készíti. Bár a PSA-t antigénnek nevezik, biokémiaiilag egy enzim, ami azt jelenti, hogy kémiai reakciót vált ki. A prosztatában ez a kémiai reakció az ondó sűrűségének csökkenéséhez vezet.

Kockázati tényezők

Ha Ön 45 évnél idősebb, családjában előfordult prosztatarák, afrikai származású, vagy a családjában előfordult a BRCA2 nevű „hibás” gén, akkor Önnél nagyobb a prosztatarák kialakulásának kockázata.

Nem kötelező PSA-tesztet végeztetni; ez az Ön döntése. Egyes férfiak úgy döntenek, hogy nem veszik igénybe a vizsgálatot, míg mások ki akarják zárni a prosztatarák lehetőségét. Nincs helyes vagy helytelen válasz. Az is sokat tud segíteni, ha megbeszéli a lehetséges előnyöket és hátrányokat a partnerével, családjával, barátaival vagy prosztatarákos betegeket támogató csoportokkal.

Mik a vérben mért PSA-szint emelkedésének egyéb okai?

A prosztata jóindulatú megnagyobbodása

A prosztata megnagyobbodása az öregedés természetes velejárója, de a túlzottan megnagyobbodott mirigy összenyomhatja, beszűkítheti a **húgycsövet**, ami megnehezítheti a **vizeletürítést**. Ha ez előfordul, jóindulatú prosztata-megnagyobbodásnak vagy benignus prosztata hiperpláziának nevezzük (BPH). A BPH a PSA-szint emelkedését okozhatja, de nem rákos megbetegedés. Az esetek többségében a BPH nem okoz komoly egészségügyi problémákat, és jól kezelhető állapot.

Krónikus prosztatafájdalom-szindróma

Bizonyos férfiak tapasztalják a prosztata fájdalmas megduzzadását, de ennek oka nem biztos, hogy nyilvánvaló. Ezt nevezik krónikus prosztata fájdalom szindrómának, vagy CPPS-nek. A CPPS nem rákos megbetegedés, de ha Önnél a PSA-szint emelkedése figyelhető meg, orvosa további vizsgálatokat fog elrendelni, hogy ellenőrizze, rákról van-e szó.

Prosztatagyulladás

Néha baktériumok juthatnak be a prosztatába, amelyek fertőzést és gyulladást okozhatnak. Ezt az állapotot prosztatagyulladásnak nevezik, és a vér PSA-szintjének emelkedését okozhatja. Bár a prosztatagyulladás krónikus állapot lehet, nem rákos megbetegedés, és a kezelésnek köszönhetően idővel javulhat.

Húgyúti fertőzés

A húgyúti fertőzések a PSA-szint emelkedéséhez vezethetnek. Ha nemrégiben húgyúti fertőzése volt, a PSA-vizsgálat elvégzése előtt 4-6 hetet kell várnia, amíg a fertőzés elmúlik. Ezt beszélje meg az orvosával, hogy a legmegfelelőbb időpontot válassza ki az Ön számára.

Prosztata stimulációs kezelés

A prosztatát serkentő tevékenységek, például az erőteljes testmozgás (különösen a kerékpározás) vagy az ejakuláció a PSA-szint emelkedéséhez vezethet. Beszéljen kezelőorvosával arról, hogy mennyi ideig kell kerülnie ezeket a tevékenységeket, mielőtt újra elvégeztetné a PSA-tesztet, de általában ajánlott legalább 48 órát várnia ezekkel a tevékenységekkel.

A prosztatát masszírozásával járó tevékenységek, mint például a prosztatavizsgálat vagy az anális szex, szintén a PSA-szint átmeneti emelkedését okozhatják. Előfordulhat, hogy a PSA-szint vizsgálata előtt egy hétig kerülnie kell ezeket a tevékenységeket.

Gyógyszerek

Bizonyos gyógyszerek is befolyásolják a PSA-szintjét. Készítsen listát az összes jelenlegi gyógyszeréről! Ennek alapján megbeszélheti kezelőorvosával a gyógyszereit, és ő figyelembe veszi, hogy ezek milyen hatással lehetnek a PSA-teszt eredményeinek értelmezésére.

A következő gyógyszerek befolyásolhatják az Ön PSA-szintjét:

- Nem-szteroid gyulladáscsökkentők (NSAID-ok)
- Sztatinok
- Tiazid diuretikumok

Húgycső

Az a cső, amelyen keresztül a hólyagban lévő vizeletet kiürül.

Vizelet

A vizeletet gyakran nevezik anyagcsereterméknek. Ez azért van így, mert a vesék termelik, amelyek a vérben lévő méreganyagok kiszűréséért felelősek.

Mi történik a PSA-vizsgálat során?

Vérvizsgálat

Orvosa vagy egy erre kiképzett személy vérmintát vesz a karján lévő vénából. Egy feszes szalagot, úgynevezett érszorítót tekernek a felkarja köré, hogy néhány percig átmenetileg lelassítsa a vér áramlását. Ez a véna megduzzadását okozza, és megkönnyíti a vérmintavételt. Ezután egy tűt szúrnak a vénába, és a vért egy fecskendőbe szívják fel. A vérmintát laboratóriumba küldik vizsgálatra.

Prosztatavizsgálat

Prosztatavizsgálatot is javasolhatnak Önnek. A prosztatavizsgálat vagy digitális végbélvizsgálat gyors, egyszerű vizsgálat, amely során felméri, hogy van-e probléma a prosztatájával. A prosztatavizsgálatról itt olvashat többet.

Kell-e PSA-vizsgálatot végeztetnem?

Néha nehéz lehet eldönteni, hogy elvégeztesse-e a PSA-vizsgálatot vagy sem. A prosztatarák általában (de nem mindig) lassan, hosszú évek alatt növekszik. Előfordulhat, hogy a prosztatarák soha nem okoz tüneteket, vagy nem válik problémává az Ön élete során. Sajnos egyes férfiaknál a prosztatarák gyorsan terjed az egész testben, és végül halálhoz vezet.

Lehetséges előnyök

- Ha a vizsgálat eredménye normális, megnyugodhat.
- Segíthet felfedezni a prosztatarákot, mielőtt bármilyen tünete lenne.
- Segíthet abban, hogy a gyorsan növekvő rákot korai stádiumban fedezzék fel, így több kezelési lehetőség áll rendelkezésére a rák terjedésének megállításához (mielőtt az problémákat okozna) és az idő előtti halálozás kockázatának csökkentéséhez.

Lehetséges hátrányok

- A PSA-vizsgálat nem 100%-ig pontos:
 - Előfordulhat, hogy magas a PSA-szintje, de nincs rákja.
 - Előfordulhat az is, hogy normális a PSA-szintje, de prosztatarákja van.
- Ha a PSA-szintje emelkedik, több vizsgálatra is szükség lehet, ami mind Ön, mind családjá számára megterhelő lehet.
- Előfordulhat, hogy lassan növekvő prosztatarákot diagnosztizálnak Önnél, és vagy nem javasolnak kezelést, vagy olyan kezelésben részesül, amelyre nincs szüksége.

Orvosa egy statisztikai program segítségével próbálja meg előre jelezni a prosztatarák kockázatát. Az eredmények segítségével a kezelőorvosa megtervezi és megbeszéli Önnel a kezelési lehetőségeket. Ezeket a programokat az egészségügyi szakemberek számára tervezték, de ha Önt aggasztja a prosztatarák kockázata, a betegek számára is elérhetők ilyen kockázati kalkulátorok.

Kérhetek rendszeres PSA-vizsgálatot?

Az évek során elvégzett több vizsgálat hasznosabb, mint az időnként elvégzett egy-egy vizsgálat. A rendszeres PSA-vizsgálatok szükségességét azonban orvosa határozza meg a prosztatatarák kialakulásának **kockázata** és az első PSA-vizsgálat eredményének hasznossága alapján.

Összefoglalás

- A PSA-vizsgálat segít a prosztatatarák korai stádiumban történő felfedezésében, amikor nagyobb a gyógyulás esélye.
- Emlékeztetőül: a magas PSA-szint nem jelenti azt feltétlenül, hogy rákos daganata van, és nem mindenkinél szükséges kezelés azok közül, akinél rákot találnak.
- Beszéljen háziorvosával a kockázatokról és előnyökről és arról, hogy kell-e Önnél PSA-vizsgálatot végezni!

Kockázat

A rendszeres PSA-vizsgálat elvégzésének szükségessége az Ön ismert kockázati tényezőin, a statisztikai programok segítségével előre jelzett kockázaton és a prosztatatarák felderítésére végzett vizsgálatok eredményeitől függ.

European Association of Urology

PO Boks 30016
NL-6803 AA ARNHEM
The Netherlands

E-mail: info.patientinformation@uroweb.org

Honlap: patients.uroweb.org

Európai Urológus Társaság

Postafiók 30016
NL-6803 AA ARNHEM
Hollandia